

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

64. Tribunal misericordiae.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

maioris natu inconsolabilem & æternum dolorem fictis feminæ lachrimis donaret, velletque ab cœlo & natura impostam primo natu coronam quam firmare debuerat in alterum transferre: nihilo seciùs si velle id pergeret, providendum an posset esse perpetuum, reclamaturas enim leges, & innocentem filium iure suo exclusum, nec passuros populos damnandam iniuriam exemplum trahere. His infano amore in furorem verso, Rex primos monitores, secundos & tertios multauit; pergentes nihilominus alios ad centum libellis obstrepere, partim loco mouit, partim exilio, ignominia, & plagis publicè affecit; at hic de condicito Magistratus omnes ad fores palatij conuenire, certi aut Regem ad parendum legibus cogere, aut proiectis, honorum insignibus, Magistratu, & publici cura, patrias suas repetere; quæ fortis animi tam constans excelitas sic Regem exterruit, vt exine absterit à corona in isto hæredi detrahenda, ne quod pronum erat, illam sibi mox detrahi cerneret; illud fortassis admirabilius de Collegio Doctorum quos morum, & iuris integritas ex omni prudentiæ flore, sexaginta numero selegit. Ij præter legatam quam extra ordinem à Rege accipiunt cognoscendi de causis impeditissimis & grauissimis potestatem, toti imperio excubant, & mille oculis exploratorum sagacium, scrutantur eius morbos, vel occultos vel malè curatos; libellis assidue potissimum verò in acta procerum Regem interpellant, imò ipsum in Regem, cuius vitam & gesta suo iudicio, & censura castigant, cogiturque per se libellos perlegere quibus illi suadeat emendationem, qua si quando magis licentia quam libertate offensus nonnullos in ordinem redigat. nunquam efficiet, vt cum res exigat monendo alij abstant rati alioqui fore se non modo viles & ignauos, sed etiam patriæ proditores, si honestum vtili postponant, & priuati commodi studio, commune malum dissimulent. Exauctorati gaudent, triumphant exilij gloria, & constantia libertatis, ac ne morte quidem ab officio cessant, cum postumis etiam è sepulchro scriptis, Regis vitia perstringant; quod profecto in Sinis prodigium grande est, qui cum beatitatem aliam nec sciant nec ambiant secundis ab Rege dignitatibus maiorem, lucrum tamen haud paulo præstantius existiment illas recti amore, & publici studio perdere quàm tenere. Restat aliud quoddam quo nullum potentius, nullum apud Sinas laudabilius tribunal; cum enim causæ, tribunalium, octo nonnunquam & decem expertæ vices, & religiosæ diligentia infinitas moras, reos interea diuturno carere tenerent, his ita consultum est, vt anni exordiis, iudicio iterum susterentur: tunc ergo ex aula in Prouincias quindecim, iudices totidem ab Regina matre delegantur, quorum munus vocabulum indicat quo misericordiam iudices nominantur. Lustrant ij carcere, toto regno tentos, & quoscumque illic etiam confitentes; & conuictos reos compererint benignè absoluunt, nisi causæ illorum atrocitas pietatem omnem & misericordiam excedat; cuius Prætorij teneritas mollior fictione iuris nomen duxit

64.
Tribunal
misericordiam.

duxit ab Regina matre, quamvis hæc in publicis nihil possit, & veteres illi Philolophi de suprema Regis in reos potestate filio summum ius, matri summam misericordiam videri voluerint tribuisse.

Postremò deniquè de Præfectis extra regiam urbem superest id solum indicem quod in Sinis dixi maximè admirandum. Ordinem scilicet in tanta regentium multitudine singularem; consensionem in diversitate tam varia; in potestate imperandi tam soluta, & libera obedientiam; ex quo tam facilis regnorum quindecim, tutaque sit administratio, ut vnus omnia & solus, omnium Imperator, & norit, & possit, & peragat. Habent Sinæ descriptos eorum titulos & classes, & classium gradus, nobis ad notandum præfecturæ cuiusvis Magistratum, Mandarinorum vox deinceps vsui sit, Sinis extranea, ex Lusitanico mandandi verbo nata, & Europæ iam familiaris. Editur Pechini quorannis eorum Catalogus, & anno 1644. munerati sunt octo & triginta supra nouies mille & quingentos extra urbem regiam Mandarinis; in vrbe bis mille ducenti decem & quatuor; nouem gradibus potestatis, dignitatum, & præstatione honoris diuiduntur; quos propria cuique gradui, ne quis in iis erret, discernunt insignia, in calceis, pileis, colore, Zonis auro, gemmis, ebore, ligno fibulatis. In processu equitant infimi; portantur exaphoris vel octophoris alij, condigna officio quod gerunt magnificentia; præsertim Proreges qui tanta incedunt maiestate, ut scribat ipsemet illius spectator, nihil vsquam tale in Europa spectari. Iam quoad limites & officia iurisdictionis, dici non potest inter illos quam religiosè obseruentur, illudque tantopere ab antiquis laudatum, Reipublicæ summam sapienter iubendo, & constanter parendo contineri, quantum apud Sinas præ aliis vbique gentibus pondus obtineat. Proreges quos Tutanos vocant, quid mense quolibet exacto gestum sit in aulam perscribunt, & de gerendis subsequenti mense, Collegij Regij, Regijque ipsius mandata exquirunt, accipiuntque celeritate non dispari per equestres Regis nuntios, quorum diu noctuque ingens multitudo suas currendi vices in procinctu expectat Mandarinis gradatim ad superiora munera promouentur, non subsultim, quod sit ut sui experimentum certius præbeant, & fingantur in arte regendi diutius; cumque sit omnibus solenne, ut non alia prouehantur via, procul abest æmulatio, commendationes, gratia, & patrocinium, quibus sæpè maximè indigni abundant quammaximè. Ad hæc legitimo quisque triennio Magistratum absoluit, ad nobiliorem, nisi commerita obstituerint attollendus, quod eodem in loco nunquam assequitur, ne parata diu auctoritas cogitationem illi subiiciat aliquam dominandi, quam etiam ob causam, gubernationi adhibetur nemo, nisi extra Prouinciam vnde oriundus, ne priuatis, propinquorum, & amicorum rationibus, & gratia expugnatus, alieno iuri fiat iniquior, vel alias à patria sua regiones ducat à se tanquam extraneas: quæ tamen ratio in oppositum valet quoad armorum Mandarinis, rectè iudicantur

64.
Mandarinis.